

ת"פ 65689/05/18 - מדינת ישראל, המאשימה נגד י.י., הנאשם

בית משפט השלום בתל אביב - יפו
ת"פ 65689-05-18 מדינת ישראל נ' י

לפני כבוד השופט שאול אבינור

בעניין: מדינת ישראל - המאשימה
ע"י ב"כ עו"ד ענבר סיימונס

נגד
י.י. - הנאשם
ע"י ב"כ עו"ד משה קשלס

הכרעת דין

1. כמצוות הוראות סעיף 182 סיפא לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982, אני מודיע, בפתח הכרעת הדין, כי החלטתי לזכות את הנאשם.

א. רקע כללי והעובדות הנטענות בכתב האישום:

2. סיפור הרקע לאירוע מושא תיק זה הוא סיפור קשה ומצער מאוד. לנאשם, גבר גרוש יליד שנת 1952 (כבן 68 שנים כיום), שלושה ילדים צעירים: ילדה בת 4, ילדה נוספת בת 7 וילד בן 8 (לפי גילם במועד הרלוואנטי לכתב האישום). בעניינם של הילדים ניתנו החלטות שיפוטיות - בהמשך להמלצות שירותי הרווחה - שלפיהן הם הושמו במרכז חירום (לפי הוראות חוק הנוער (טיפול והשגחה), תש"ך-1960) ולאחר מכן הועברו למשפחות אומנה. לנאשם היו טענות קשות ביחס לדרך שבה טופלו הילדים במרכז. לדבריו, הילדים סבלו מפגיעות פיזיות, כאשר הבן אף נדרש לאשפוז ולטיפול בבית חולים (ר' התמונות ס/1).
3. ביום 14.01.18, בשעה 12:30 לערך, זומן הנאשם לפגישה באגף הרווחה בעיריית הרצליה, בנוכחות שני עובדים סוציאליים (יואב והדר; להלן ביחד - העו"ס). באותה העת, הילדים עדיין שהו במרכז והנאשם היה מגיע לבקרים פעם בשבוע, בימי שלישי. במהלך הפגישה הודיעו העו"ס לנאשם כי, בהתאם להחלטת בית המשפט, הבן יוצא מהמרכז ויועבר למשפחת אומנה.
4. לפי הנטען בעובדות כתב האישום, בתגובה להודעה הנ"ל "אמר הנאשם לעובדים הסוציאליים שהוא יבוא אליהם בסיוטים שלהם ויעשה את ילדיהם יתומים". עוד נטען, כי בדברים אלה איים הנאשם על העו"ס, שלא כדון, "בפגיעה בגופם בכוונה להפחידם". על רקע זה הואשם הנאשם, בכתב האישום, בביצוע עבירה של **אימים**, לפי הוראות סעיף 192 לחוק העונשין, עמוד 1

ב. גדר המחלוקת והראיות שהובאו לפני בית המשפט:

5. במסגרת ההליכים המקדמיים כפר הנאשם במיוחס לו ולפיכך הועבר התיק לשמיעת הראיות לפניי. עם זאת, כפי שעלה מתשובת ההגנה לאישום ועוד יותר מכך במהלך המשפט ובעדות הנאשם, המחלוקת העובדתית בין הצדדים היא מצומצמת למדי. לפי גרסת הנאשם, הוא קיבל בקושי אך בהבנה את החלטת בית המשפט להעביר את הילדים למשפחות אומנה. ואולם, החלטת העו"ס ליישם החלטה זו תוך הפרדה בין הילדים הכאיבה לו מאוד, בפרט כאשר נאמר לו שלא יוכל להגיע לבקר את הילדים במרכז. לטענת הנאשם, כאשר נאמר לו שהילדים יופרדו רוחו סערה, ותוך סערת רגשות זו הוא איחל לעו"ס שגם ילדיהם יהיו אומללים. עם זאת הכחיש הנאשם כי הוא איים על העו"ס, או כי התכוון לאיים עליהם.

(1) עיקר עדויות העו"ס:

6. שני העו"ס העידו לפניי, כאשר אגב עדותו של יואב הוגש גם טופס הדיווח שאותו מילא לאחר האירוע (סומן ת/1). יואב תיאר, בעדותו, את ההחלטה השיפוטית שנתקבלה בעניינם של הילדים, מספר חודשים לפני האירוע, בעניין העברת הילדים למשפחות אומנה. יואב אישר, בחקירתו הנגדית, כי בהחלטה השיפוטית צוין שבמידת האפשר הילדים לא יופרדו, אך הוסיף שבשל מורכבות מצבם של הילדים לא ניתן היה לעשות זאת והוחלט ששתי הבנות יועברו למשפחת אומנה אחת ואילו הבן יועבר למשפחת אומנה אחרת (בפרוטוקול, עמ' 8 שורה 13 ואילך).

7. בעדותו הראשית תיאר יואב את השתלשלות העניינים בפגישה, לאחר שהודע לנאשם על ההחלטה להעביר את הבן למשפחת אומנה, כלהלן:

היה מאוד נסער, הוא התחיל לדבר ולהגיד שאנחנו רעים, הוא אמר שהוא יופיע בסיוטים שלנו ולא נוכל לישון בלילה, הוא אמר שהוא ידאג לזה שהילדים שלנו יהיו יתומים

...

ניסיתי לשמור על קור רוח. אמרתי לו שזה לא אישי, שזו החלטה שיפוטית, ושאין צורך לרדת למקום אישי. זה מה שאני זוכר לפחות שאמרתי לו. היה עוד ויכוח בשיחה סביב זה שהוא רצה לבוא לראות אותם במרכז חירום ואמרנו לו שאנחנו עושים הפסקה קצרה לקראת המעבר למשפחת אומנה כי זה לא פשוט לבן שלו מבחינה רגשית. הוא לא קיבל את הדבר הזה והוא הבטיח שהוא יגיע ולא אכפת לו שום דבר. הבהרנו שהוא יכול לראות רק באישור, ובשבוע הזה לא הסכמנו למפגש. אם הוא יגיע למרכז חירום בכל זאת נזמין משטרה. בסופו של דבר הוא לא הגיע (בפרוטוקול, עמ' 5 שורה 4 ואילך)^[1].

8. יואב הוסיף כי לאחר הפגישה הוא פנה לראש הצוות שלו, על מנת לעדכנה, משום שחש שנאמרו דברים חמורים. ראש הצוות הנחתה את העו"ס להגיש תלונה במשטרה, וכך אכן עשו למחרת היום (ר' בפרוטוקול, עמ' 5 שורה 15 ואילך). בחקירתו הנגדית ציין יואב שהפגישה נמשכה כחצי שעה או יותר (שם, עמ' 8 שורה 1 ושורה 30). לדבריו, לאחר האיומים הוצב לנאשם "גבול מילולי" (ר' גם

- בדו"ח ת/1, בסעיף י"ט), הפגישה המשיכה והנאשם לא איים יותר (בפרוטוקול, עמ' 10 שורה 23).
9. יואב העיד שאינו יכול לומר כיום מה היה המלל המדויק בו נקט הנאשם בדבריו ("**אני לא יכול להגיד את המלל המדויק**", ר' בפרוטוקול, עמ' 9 שורה 4), ולא שלל את האפשרות שהנאשם גם אמר שילדיהם (של העו"ס) יהיו אומללים. עוד אישר יואב כי הגם שבמקום היה מאבטח, התערבותו לא נדרשה, ושהעו"ס אף לא הזמינו משטרה למקום (שם, עמ' 10 שורה 12 ואילך).
10. נוכח העובדה שבעדותו בבית המשפט חזר יואב וציין כי הנאשם אמר להם ש"**ידאג**" שילדיהם יהיו יתומים, הוא הופנה לכך שבדו"ח ת/1 כתב כי הנאשם אמר ש"**יעשה**". יואב השיב כי הוא מניח שהנאשם אמר את מה שנכתב אז (בפרוטוקול, עמ' 10 שורה 1). עם זאת, בהמשך הדברים שלל יואב את האפשרות שדובר ב"איחולים" גרידא והוסיף שהוא בטוח כי הנאשם אמר "**אני אעשה**", מילים שבעקבותיהן פנה לראש הצוות (שם, שורה 11).
11. הדר, להבדיל מיואב, כמעט לא זכרה דבר מהאירוע והסתמכה על הודעתה, שאותה קראה עובר לעדותה (בפרוטוקול, עמ' 11 שורה 20; עמ' 12 שורה 4). בהמשך הדברים ציינה הדר כי היא זוכרת רק את החדר בו התקיימה הפגישה ומה לבשה (שם, עמ' 12 שורה 16).
12. בחקירה הראשית סיפרה הדר שהנאשם "**פשוט איים עלינו שהילדים שלנו יהיו יתומים, שהוא יבוא לנו בחלומות**" (בפרוטוקול, עמ' 11 שורה 17 ואילך). בחקירה הנגדית ציינה כי היא מניחה שהנאשם אמנם היה נסער "**כי הודענו לו הודעה לא פשוטה**" (שם, עמ' 12 שורה 9). עם זאת, לשאלת הסניגור אם ייתכן שדברי הנאשם היו "איחולים" בלבד ולא מעבר לכך השיבה הדר בשלילה, תוך שהדגישה כי בעבר איחל לה הנאשם "איחולים" שונים וזה לא היה המקרה כאן (בפרוטוקול, עמ' 12 שורה 29).
13. כשנשאלה הדר כיצד היא משוכנעת בכך, הגם שאינה זוכרת את פרטי האירוע, היא השיבה: "**כי הלכתי והתלוננתי על זה. היה עניין מהדבר הזה ולא סתם היה עניין מהדבר הזה**" (בפרוטוקול, עמ' 12 שורה 33).

(2) עיקר גרסת הנאשם בהודעתו ובעדותו:

14. הודעת הנאשם במשטרה נגבתה ביום 16.01.18, כלומר יומיים לאחר האירוע. הנאשם ויתר על זכותו להיוועץ עם עורך-דין וסיפר על הרקע לאירוע. לדבריו, כשהוא הגיע לפגישה, יואב אמר לו: "**אני עומד להגיד לך דברים קשים, שאלתי מה? הוא אומר לי אל תלך ביום שלישי לראות את הילדים שלך אנחנו שולחים את הילד למשפחה אומנת, אמרתי לו למה אתה מפריד בין הילדים איך אתה יכול לעשות את זה, אמרתי לו תשמע הילדים שלך יהיו אומללים וזה בגלל ההתעללות שמתעללים לי בילדים...**" (ת/2, שורה 20 ואילך).
15. הנאשם נשאל מה קרה אחרי שאמר את הדברים והשיב: "**לא קרה כלום, פשוט אמרו לי לא ללכת ביום שלישי לראות את הילדים, גם אני מעצבים אמרתי שאלך אבל כמובן שלא הלכתי כי אני תמיד הולך בדרך המקובלת דרך החוק**" (ת/2, שורה 37 ואילך). החוקר הוסיף ושאל את הנאשם מה הוא רצה מהעו"ס - כאשר ההחלטה השיפוטית על השמת הילדים במשפחת אומנה התקבלה כבר חודשים לפני כן - והנאשם אמר: "**אני רוצה שילדי שלי יהיה טוב שאם כבר יהיו במשפחה אומנת שייקחו אותם למשפחה אחת למה לקרוע אותם...**" (ת/2, שורה 45 ואילך).

16. בעדותו בבית המשפט חזר הנאשם על גרסתו האמורה; וכדבריו: "הודיעו לי שהם עומדים להוציא את הילדים ממשפחה שלי למשפחת אומנה, קיבלתי את זה הבנה. כשאמרו לי שהם מפרידים ביניהם, הרגשתי סערת רגשות, ואז אני איחלתי להם שהילדים שלהם יהיו אומללים, והם לא ישנו בלילות אפילו, ושיהיו להם סיוטים, ולמה כי בתקופה הזו שהילדים של[ני] היו אצלם (הכוונה במרכז - ש.א.) הילד שלי פעמיים עבר שברים בגולגולת והגיע לאשפוז בבית חולים (בוכה) נשברו לו שתי שיניים הוא היה ללא הכרה... יש תמונות" (בפרוטוקול, עמ' 14 שורה 1 ואילך).

17. בחקירה הנגדית סיפר הנאשם, תוך בכי, שהוא היה זה שטיפל בילדים, עקב מצבה הבעייתית של אמם, ולמעשה היה מי שגידל אותם (בפרוטוקול, עמ' 14 שורה 29 ואילך). הנאשם הוסיף וטען כי הוא אב מסור, שלא חיסר מילדיו מאומה ויכול היה להמשיך לגדלם, אך אם הוחלט להוציא את הילדים ממנו ביקש שלפחות ידאגו להם. הנאשם חזר והדגיש כי במהלך הפגישה הוא היה נתון בסערת רגשות, ועקב כך איחל לעו"ס שילדיהם יהיו אומללים, אך הדגיש שלא היתה לו כל כוונת-פגיעה בילדיהם של העו"ס: "אני לא פוגע בשום ילד. אני הבעתי את סערת הרגשות שיש לי, הייתי המום למה הרגשות שלהם לא פועלים כאב וכאם", ובהמשך הוסיף והביע צער על דבריו "אני מצטער. אני רק איחלתי אני מצר על כך, לא איימתי, רק איחלתי. הסיטואציה בה אני נמצא גם לוקחים את הילדים, גם מפרידים ביניהם, וגם הם מקבלים מכות" (בפרוטוקול, עמ' 15 שורה 30 ואילך).

ג. דין והכרעה:

18. לאחר ששמעתי את עדויות העדים שהעידו לפניי - שני העו"ס מטעם המאשימה, והנאשם מטעם ההגנה - והתרשמתי מהן, וגם עיינתי במוצגים שהוגשו ושמעתי את סיכומי ב"כ הצדדים, אני קובע כי בסופו של יום נותר ספק סביר בשאלת אשמתו של הנאשם. מספק זה זכאי הנאשם ליהנות ועל כן דינו הוא לזיכוי.

19. ייאמר מיד כי התרשמתי באופן חיובי מעדויות שני העו"ס, שהעידו לפניי בהגינות ומתוך מגמה להציג לפני בית המשפט את מלוא העובדות הידועות להם. עם זאת, שניהם התקשו לזכור את המילים המדויקות שבהן השתמש הנאשם, כאשר אף היה שוני מסוים בין גרסאותיהם (ר' בפסקה 7 ובפסקה 12 דלעיל).

20. נוכח מהות העבירה בה מואשם הנאשם - עבירת האימים - יש להיבט המילולי חשיבות רבה, שהרי עסקינן בעבירה שהיסוד העובדתי שלה מתבטא בדיבורים בלבד. יתר על כן, כפי שנפסק לא אחת, תיחום גבולותיה של עבירת האימים אינו קל, בין השאר בשל הקושי המובנה להבחין בין התבטאות שהיא מותרת במסגרת זכות היסוד של הפרט לחופש ביטוי - לרבות התבטאות שאינה ראויה, העלולה לעורר פחד - לבין התבטאות אסורה, המגבשת את היסוד העובדתי של עבירת האימים (ר' ביתר הרחבה בת"פ (שלום ת"א) 33623-10-14 **מדינת ישראל נ' פלוני** (08.07.2015), בפסקה 27 להכרעת הדין ואילך, ובפסיקה המאוזכרת שם. לבחינה ביקורתית של עבירת האימים ר' א' הרדוף, "עבירה מאיימת - מבט ביקורתי בעבירת האימים (בעקבות רע"פ צוברי)", **משפטים על אתר** י"ג, תש"פ, 33).

21. הקושי לקבוע את המלל המדויק, בו השתמש הנאשם כלפי העו"ס במהלך הפגישה, מקרין אפוא

גם על האפשרות להוכיח את התקיימות היסוד העובדתי שבעבירת האיומים במקרה זה, וזאת במידה הנדרשת בפלילים. אכן, העו"ס שללו את האפשרות שדברי הנאשם היו בגדרי "איחולים" גרידא, ומעדויותיהם אף עולה כי מבחינה סובייקטיבית הם חשו מאוימים. ואולם, כידוע, המבחן להגדרת איומים הוא מבחן אובייקטיבי ולפיכך ישנו משנה-חשיבות לקביעת ההתבטאות המדויקת, שהיא היא המגבשת את קנה המידה האובייקטיבי. זאת ועוד, בהקשר זה ראוי לציין כי בדו"ח ת/1, שנערך לאחר האירוע, רשם יואב - במקום המיועד לתיאור "**עוצמת האירוע על פי תחושת העובד הנפגע**" - כי דובר בעוצמה "**בינונית**" בלבד (ר' ת/1, בסעיף ט"ז). כלומר, אפילו לפי תחושותיהם של העו"ס לא היה מדובר באירוע בעוצמה סובייקטיבית "**חמורה**" או "**חמורה ביותר**" (לפי קטגוריות החומרה שבטופס הדו"ח).

22. לקושי הראיתי שבמישור היסוד העובדתי מצטרף קושי ראיתי נוסף, במישור היסוד הנפשי. יוטעם בהקשר זה, כי עבירת האיומים (לפי הוראות סעיף 192 לחוק העונשין) דורשת לא רק מחשבה פלילית אלא גם מטרה מיוחדת, דהיינו: "**כוונה להפחיד את האדם** (נפגע העבירה - ש.א.) **או להקניטו**"; כאשר בעובדות כתב האישום נטען, כזכור, שהנאשם אמר את הדברים המיוחסים לו בכוונה להפחיד את העו"ס (ר' בפסקה 4 דלעיל).

23. והנה, במקרה דנא עסקינן באמירה נקודתית, שנאמרה במהלך פגישה שנמשכה כחצי שעה ויותר, כאשר כעולה מהדו"ח ת/1 ומעדויות העו"ס די היה בהצגת "**גבול מילולי**" לנאשם על מנת שהפגישה תמשיך ותתנהל כסדרה. בנוסף, לא היה צורך בהזעקת המאבטח, ששהה במקום, קל וחומר בהזעקת משטרה. מכאן, שבכל מקרה (ללא קשר לתוכנה המילולי המדויק של האמירה) מדובר באמירה שנאמרה אגב סערת רגשות קשה - בנסיבות מובנות למדי, כפי שהעו"ס עצמם אשרו בהגינותם - שהנאשם לא חזר עליה בהמשך. בנסיבות אלה קיים אפוא, לכל הפחות, ספק סביר בשאלת התקיימות היסוד הנפשי המיוחד הנדרש בהגדרת עבירת האיומים.

ד. סוף דבר:

24. אשר על כן ולאור כל המקובץ החלטתי, כאמור ברישא להכרעת הדין, לזכות את הנאשם.

ניתנה היום, י"ח טבת תש"פ, 15 ינואר 2020, במעמד הצדדים.

[1] כהערה טכנית יש לציין כי ההדגשות בכל הציטוטים שבהכרעת דין זו **אינן** מופיעות במקור והן תוספות של הח"מ.

התוספות בסוגריים מרובעים, בתוך ציטוטים, באות ללמד על תיקון טעויות הקלדה.